కథా కౌముది

ప్రశ్నించే హక్కు పుట్టగంటి గోపీకృష్ణ

పిడపర్తి వెంకటరమణశర్మగారి జ్ఞాపకార్థం
కౌముది నిర్వహించిన కథల పోటీ (2021)లో
బహుమతి పొందిన కథ

త్రేతాయుగం...

దశరథుడి యాగఫలంగా రామ, లక్ష్మణ, భరత, శతృఘ్నులు జన్మించారు.

అయోధ్య పండుగ చేసుకుంది.

ఆ తరువాత రాముడితో పాటే అయోధ్య ఆడుకుంది, పాడుకుంది. రాముడి బాధను తన బాధగా భావించింది. అతని నిర్ణయాలను శిరసావహించింది. రోజులు గడిచాయి. రావణ వధ జరిగింది. వనవాసం పూర్తయింది. పట్టాభిషేకం జరిగింది. కానీ ఎవరో ఏదో అన్నారని రాముడు అంతకాలం తనను అనుసరించిన సాధ్వి సీతను త్యజించాడు. ఎన్నో సంవత్సరాల తరువాత... తిరిగి సీతను పొందలేక పోయినా, కొడుకులను కలుసుకున్నాడు. ఒక యుగం ముగింపుకు వచ్చింది.

అలాంటి సమయంలో వినవచ్చింది ఒక వార్త.

రాముడు ప్రాయోపవేశం చేయబోతున్నాడట. ఆ వార్త తెలిసి అయోధ్య గుండె గుభిల్లుమంది.

రాముడు ఎప్పుడూ ఇంతే! తను ప్రశాంతంగానే ఉంటాడు. కానీ, కానీ అతని చర్యలను అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నంలో ఎంతో మందికి కంటి మీద కునుకు లేకుండా పోయింది.

చిరు ప్రాయంలోనే ఎక్కడో ఆకాశంలో కనిపించే చందమామను తన చేతికివ్వందే కుదరదని మారాం చేసి ముగ్గురు అమ్మల గుండెలు గుభిల్లుమనిపించాడు. అదృష్టం కొద్దీ అద్దంలో చందమామను చూసి రాముడు త్వరగానే

మాయలో పడ్డాడు కాబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే ఎక్కడ దశరథుడు నిజంగా తనను తీసుకు వెళ్లి రాముడికి ఆటబొమ్మను చేస్తాడో అని ఆకాశంలో చంద్రుడి పై ప్రాణాలు పైనే ఎగిరిపోయాయంట.

ఓర చూపుల సీత మీద ధ్యాసతో ఎక్కుపెట్టమని ఇచ్చిన విల్లుని ఫెళ్లుమని విరిచి సభాసదుల ఒడలు ఝల్లుమనిపించాడు. పొంగుకొస్తున్న ఆనందాన్ని పెదిమ చివరల్లో బంధించిన సీత శరీరం ఆనందంతో పులకరించిందని ఆమెకి తప్ప ఎవరికి తెలుసు?

తండ్రి మాట నిలపటం కోసం అడవి బాట పట్టి తమ్ములను శోకానికి గురి చేశాడు. ఉరుము ఉరిమి మంగళం మీద పడ్డట్టు రాముని అడవి బాట తమ ప్రాణాల మీదకు వచ్చిందని అరణ్యాల్లో నివసించే రాక్షసులు కుమిలికుమిలి ఏడ్చారని వారికి మాత్రమే తెలుసు.

రామబాణానికి కూలిపోయిన మహాబలుడు వాలిని చూసిన వానర సమూహానికి ఒంట్లో శక్తి హరించుకు పోయినట్లు అయింది. తాను నమ్మిన దేవుడి బలం మొదటిసారి చూసి హనుమంతుడికి లేశ మాత్రం గర్వం ఉన్నట్లయితే అది హరించుకు పోయింది.

సీతాదేవిని అగ్నిప్రవేశం చేయమని ఆదేశించి యుద్ధ రంగంలో ఉన్న అందరినీ శోకతప్త హృదయులను చేశాడు. ఆ సాధ్వి తీక్షణతను తను తట్టుకోగలనా అని అగ్ని దేవుడు భయంతో వణికి పోయాడని రాముడికి తప్ప ఎవరికి తెలుసు?

అలాంటి రాముడు ఇప్పుడు ఈ నిర్ణయం ఎందుకు తీసుకున్నాడో ఎవరికీ తెలియటం లేదు. లవకుశులకు పట్టాభిషేకం చేసి తను ప్రాయోపవేశం చేయవలసిన అవసరం ఇప్పుడు ఏమి వచ్చిందో?

ఎవరికయినా అర్ధమవటానికి రాముడెప్పుడన్నా రెండు మాటలకు మించి నోరు తెరచి మాట్లాడాడు కనుకనా?

గత కొన్ని రోజులుగా అయోధ్యలో ఏదేదో జరుగుతోంది. ఎవరో వచ్చి రాముడ్ని రహస్యంగా కలుసుకుని వెళ్లారు. ఆ వచ్చింది యముడే అని అందరూ అనుకుంటున్నారు. ఆయన ఏం అడిగాడో, ఈ రాముడు ఏం చెప్పాడో కానీ గందరగోళపు నిర్ణయాలు వడివడిగా జరిగి పోతున్నాయి.

రాముడి ప్రాయోపవేశ నిర్ణయం ముందే తెలుసేమో, ఆ ఘోరం చూడలేనట్లు... లక్ష్మణుడు ఎవరికీ చెప్పకుండా సరయూ నది ఒడ్డున ఊపిరి బిగబట్టి కూర్చున్నాడంట. ఆ తరువాత ఏం జరిగిందో ఎవరూ సరిగ్గా చెప్పలేక పోతున్నారు. అప్పటి నుండి ఆ లక్ష్మణుడు మాత్రం కనపడటం లేదు. దేవేంద్రుడే దిగి వచ్చి లక్ష్మణుడిని సశరీరంగా స్వర్గానికి తీసుకుపోయాడని ఒక పుకారు.

భరతుడు అన్ననే అనుసరించబోతున్నాడనీ, శత్రుఘ్నుడు కూడా తన రాజ్యాన్ని కొడుకులకు అప్పచెప్పి అయోధ్యకి బయలుదేరాడని తెలుస్తోంది.

కోసల దేశం నలుమూలల నుండి జనాలు తండోప తండాలుగా అయోధ్య వేపు బయలుదేరారు.

వందల మందితో మొదలయిన ఆ సమూహం వేలు, లక్షలుగా మారి మహా ప్రభంజనమయింది. నది సముద్రున్ని చేరటం మామూలు. సరయు నది ఒడ్డుకు చేరుతున్న జనాన్ని చూస్తుంటే సరయులో కలవటానికి సముద్రుడే తోసుకు వస్తున్నట్లు ఉంది.

తొక్కుకుంటూ తోసుకుంటూ నలువేపుల నుండి చేరుతున్న జనాల పద ఘట్టనలకు లేచిన ధూళి అలముకుని అయోధ్యలోని భవంతులకు వేసిన రంగులు వెలతెలా పోతున్నాయి. ఎప్పుడూ రాముడి కీర్తనలతో ప్రతిధ్వనించే వీధులు ఉప్పెనలా పరుగులు తీస్తున్న జనాల చేతుల్లోని పిల్లల ఏడుపులకు తల్లడిల్లుతున్నాయి.

అంత సంరంభంతో అయోధ్య సతమవుతుంటే, అదే నగరంలో ఒక పక్క వీధిలో, ఒక మూల ఇంట్లో కూర్ముడనే వాడు మాత్రం ఇంకా గాఢంగా నిద్రపోతున్నాడు.

రాముడు పుట్టిన అయోధ్యలోనే కూర్ముడు కూడా పుట్టాడు.

వాడు పుట్టినపుడు ఎవరో ఒక అయ్యోరు వాడి జాతకం చూసి, “ఈ బిడ్డడికి తెలివి అపారం. కానీ ఆలోచనలు అపసవ్యం. నలుగురు నడిచిన బాటన నడవడు. అయితే వైరాగ్యంతో విరాగి అవుతాడు. లేదూ... అందరినీ ఎదిరించి ఆత్మాధికార మోక్షం పొందుతాడు.” అన్నాడు.

ఆ జవాబు విని కూర్ముడి తల్లితండ్రుల అనుమానం తీరకపోగా అయోమయం మరింత ఎక్కువయింది. అయితే ఆ మాటల అర్థం కూర్ముడు పెద్దవాడయ్యే కొద్దీ తెలిసింది. వాడి మదిలో అన్నీ ప్రశ్నలే. ఎవరు చేసిందీ వాడికి నచ్చదు. అందరినీ తన ప్రశ్నలతో విసిగించేవాడు.

ఆ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పలేని వాళ్ళు తమ అసమర్థతని బయట పెట్టుకోకుండా కూర్ముడికి రెటమతమని ముద్ర వేశారు.

మిగిలిన విషయాలు ఎలా ఉన్నా అందరిలానే కూర్ముడికి కూడా రాముడంటే ఇష్టం. యవ్వనంలో తన వయసే ఉన్న, తన ఆరాధ్య పురుషుడికి పట్టాభిషేకం అని తెలిసి పొంగి పోయాడు. ఆఖరి నిమిషంలో పట్టాభిషేకానికి బదులు రాముడు వనవాసం వెళ్తున్నాడన్నారు. అందరూ ఎంతో బాధ పడ్డారు.

అయితే బహిరంగంగా ఆ నిర్ణయాన్ని ప్రశ్నించింది కూర్ముడు ఒకడే! ‘రాముడొస్తే తమ బతుకులు మారతాయని లచ్చలాది మంది ఎదురు చూస్తుంటే, తండ్రికిచ్చిన మాటకోసం ఇన్ని లచ్చల మంది ఆశని పట్టించుకోనివాడు దేవుడెట్లా అవుతాడు?’ అని బహిరంగంగా ఆక్రోశించాడు.

అది తన దేవుడు దూరమయిన బాధ అనుకున్నారు అందరూ.

ఆ తరువాత క్షణమొక యుగంగా రాముని వనవాసం పూర్తికావటానికి నిరీక్షించాడు అతను. అనుకోకుండా సీతాదేవి అపహరణకి గురయిందని తెలిసింది. తన తల్లికే కష్టం వచ్చినట్లు బాధ పడ్డాడు. ఎప్పుడు ఏం జరుగుతుందో తెలియక నరకం అనుభవించాడు. ఎట్టకేలకు రావణుడు వధింపబడ్డాడు. పోనీలే కథ పూర్తయిందనుకుంటే సీతాదేవిని

అగ్నిప్రవేశం చేయమని ఆదేశించాడు రాముడు. అక్కడ సీత సంగతి ఏమో కానీ ఇక్కడ కూర్మడు హతాశుడయ్యాడు. ఆమెని అవమానించటం ఎవరి తృప్తి కోసం అని ప్రశ్నించాడు. అతని ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పేవారు కరువయ్యారు.

ఎట్టకేలకు అతని కోరిక తీరుస్తూ అయోధ్యకు రాముడొచ్చాడు. అభిషిక్తుడయ్యాడు. రామరాజ్యం వచ్చింది. ఆ ఆనందం పట్టుమని పది రోజులు కూడా అనుభవించకుండా ఎవడో ఏదో అన్నాడని తిరిగి సీతాదేవిని అడవుల పాలు చేశాడు రాముడు. అదేమి నిర్ణయమని బహిరంగంగా ప్రశ్నించాడు కూర్మడు. ఇదే రామరాజ్యం అయితే ఇలాంటి రామరాజ్యం నాకు వద్దు అన్నాడు. అందరూ అతని మాటలకు కోపగించుకున్నారు. కొందరు అతనికి మతిపోయిందని నవ్వారు. ఎగతాళి చేశారు. అతన్ని ఓ పిచ్చివాడి కింద జమకట్టారు. అందరూ ఎగతాళి చేస్తుంటే అతను మరింత మొండికేశాడు. "రామరాజ్యమంటే అందరికీ న్యాయం జరగాలి. అంతే కానీ ఎవరో తృప్తి కోసం తన భార్యని అడవులకు పంపటం రాజు లక్షణం కాదు." అన్నాడు.

ఈ మాటలు ఆ నోటా ఈ నోటా వేగుల ద్వారా రాముడి చెవిన పడ్డాయి.

అప్పటికే ఇలాంటి ఓ పిచ్చివాడి మాటలు విని సీతాదేవిని అడవిపాలు చేసి ఉన్నాడు రాముడు. ఇప్పుడీ మాటలకు ఏం చేస్తాడో అని రాముడి చుట్టూ ఉన్న వారు హడలి పోయారు.

అయితే వారు అనుకున్నట్లు రాముడు ఏమీ చెయ్యలేదు. తనదైన ఒక నవ్వు నవ్వి ఊరుకున్నాడు.

రోజులు గడుస్తున్న కొద్దీ కూర్మడు మరింత మొండివాడయ్యాడు. "ఎవరెవరికో అన్నీ ఇచ్చాడు రాముడు. రాయిగా పడి ఉన్న అహల్యకు అడగకుండానే శాప విమోచనం కలిగించాడు. సహాయం కోరి దరి చేరిన సుగ్రీవుడు అడగగానే అతని అన్నను చాటు నుండి చంపి మరీ రాజ్యం ఇప్పించాడు. రావణుడ్ని చంపి ఆ రాజ్యం తను తీసుకోకుండా అతని తమ్ముడు విభీషణుడికి వదిలేశాడు. ఎంగిలి పళ్లు తిని మరీ శబరికి ముక్తి ప్రసాదించాడు. ఇవన్నీ రాజు కాకముందే చేశాడు. మరి రాజయ్యాక ఏం చేశాడు? భార్యని అడవులకు పంపాడు. కన్న బిడ్డల్ని దూరంగా పెట్టాడు. ఎవరిని సంతోష పెట్టటానికి ఈ నిర్ణయం? ఎవరిని మాయ పుచ్చటానికి ఈ పని? ఎందుకీ మార్పు? అనే అతని ప్రశ్నలకు ఎవరూ సమాధానం చెప్పటం లేదు.

కానీ అతను వేస్తున్న ప్రశ్నలన్నీ వేగుల ద్వారా రాముడికి చేరుతూనే ఉన్నాయి. వాటికి ఏనాడూ రాముడు జవాబు ఇచ్చే ప్రయత్నం చేయలేదు. అలా అని కూర్మడిని శిక్షించే ప్రయత్నమూ చేయలేదు.

తన ఇంట్లో ఒక మూల పడుకుని నిద్ర పోతున్న కూర్మడి చెవిలో, సరయు నది తీరానికి చేరుతున్న జన సందోహపు సందడి చేరింది.

నిద్రా భంగమయి లేచి కూర్చున్న అతను, "ఏంటిరా ఈ సంరంభం? ఈ జనాలకి పిచ్చి పట్టిందా? ఎటు పోతున్నారు వీళ్లంతా?" అంటూ అడిగాడు కొడుకుని. అతని కొడుకు అప్పుడే బయట నుండి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు.

తండ్రి మాటకు బదులివ్వకుండా సరాసరి తల్లి దగ్గరకు వెళ్ళాడు ఆ పిల్లాడు. "అమ్మా! లెగవ్వే! రాములోరు సొర్గానికి ఎళ్తన్నారంట. ఆరితో ఎళ్తే అందరూ సొర్గానికి పోవొచ్చంట..." ఒగరుస్తూ చెప్పాడా కుర్రాడు.

రాముడ్ని విమర్శిస్తున్నాడని ముందుగా కూర్మడ్ని అయోధ్య పట్టించుకోవటం మానేసింది. ఆ తరువాత అతని వాడ, వీధి అతన్ని ఒక మనిషిగా లెక్కించటం మానేశాయి. కాల క్రమంలో ఇంట్లో వాళ్లు కూడా అతన్ని తమలో ఒకడిగా భావించటం మానేశారు.

అందరూ వెలి వేసినట్లు చూస్తుంటే కూర్మడు మరింత మొండికేశాడు. రాముడు చేస్తున్న ప్రతి పనినీ ప్రశ్నించటమే పనిగా పెట్టుకున్నాడు.

ప్రశ్న అడిగిన తనకు సమాధానం చెప్పకుండా తల్లితో మాట్లాడుతున్న కొడుకును చూస్తే కూర్మడి కోపం నషాళానికి అంటింది.

అతను కోపంగా ఏదో అనబోయేటంతలో, "రాములోరు సొర్గానికి పోటమేంట్రా?" ఉలిక్కిపడి లేచి నిలబడుతూ అంది కూర్మడి భార్య. ఆమెకు రెండు రోజులుగా జ్వరం. మగతగా పడుకుని ఉండటంతో బయట జరుగుతున్న విషయాలు తెలియవు.

"అందరూ అనుకుంటున్నారే. అందుకే అలా పరుగెడుతున్నారు..." చెప్పాడు కొడుకు.

బయటకు ఒక చూపు చూసింది ఆమె. కొడుకు చెప్పింది నిజం కాకపోతే ఇంత మంది ఎందుకు పరుగులు తీస్తారు? అది కూడా ఇప్పుడు కాకపోతే ఇంకెప్పుడూ ఆ అవకాశం దొరకనట్లు ఒకరిని ఒకరు తోసుకుంటూ పరుగులు తీస్తున్నారు. "మనం కూడా పోదామంట్రా?" అంది ఆమె కొడుకుతో.

"దేనికి చావటానికా?" అమె మాటకు అడ్డు వస్తూ అన్నాడు కూర్మడు వ్యంగ్యంగా.

ఎప్పటిలానే... అందరిలానే, అతని మాటల్ని కొడుకు పట్టించుకోలేదు. "రాముడంటే దేవుడని చెప్పింది నువ్వే కదమ్మా. ఆ దేవుడు లేని ఈ లోకం మనకెందుకు? ఆయన వెనుకే మనమూ వెళ్దాం... అలా అయితే సరాసరి సొర్గానికి ఎళ్తామంట," అన్నాడు తల్లితో.

"కుర్ర కుంకా! రాముడి సంగతి నీకు తెలియదురా. ఆయన ఎనక ఊరంతా పరుగెత్తటం ఇది మొదటిసారి కాదు..." ఎగతాళిగా అన్నాడు కూర్మడు. "మొదటిసారి నేను కూడా ఇలానే పరుగులు పెట్టాను. పట్టాభిషేకం చేసుకోవాల్సిన రాముడు వనవాసానికి వెళ్తున్నాడని తెలిసి అయోధ్య మొత్తం కట్రాట అయింది. ఇప్పటిలానే అప్పుడు కూడా రాముడు లేని రాజ్యంలో మేము ఉండలేమంటూ ఊరి జనాలు తంబలు తంబలుగా బయలుదేరారు. చివరికి ఏమయింది? పొలిమేరల్దాకా పోయినాక, ఆ రాముడు ఎనక్కి చూసి, మీరంతా అడవికి రాకూడదు. ఆ భాగ్యం నాకే... అన్నాడు. అంతే... ఎలా పోయిన వాళ్లం అలా వెనక్కి వచ్చేశాం. ఇప్పుడూ అట్టాగే ఏదో చెప్తాడు. ఈ పరుగెత్తుతున్న జనాలంతా ఎర్రిమొకాలేసుకుని ఎనక్కి వస్తారు."

"ఈ సోది కబుర్లకేం గానీ... తొందరగా చెప్పు. నువ్వు మాతో వస్తున్నావా? లేదా?" అంది కూర్మడి భార్య.

"ఏడకే నేను వచ్చేది? చెవుతుంటే అర్థం కాలా... కాసేపాగి మీరే ఈసురోమంటూ ఎనక్కి తిరిగి వత్తారు. పనికిరాని పరుగులు, కాళ్ల నొప్పులు తప్ప మిగిలేదేం ఉండదు." తను తయారు చేసిన కుండలు సర్ది, బండి మీదకి ఎగిరి కూర్చుని అమ్ముకోవటానికి బయలుదేరుతూ అన్నాడు కూర్మడు.

ఇక అతన్ని పట్టించుకోకుండా కొడుకుతో కలిసి అనారోగ్యంతోనే బయటకు నడిచింది కూర్మడి భార్య. ప్రవాహంలా సాగిపోతున్న జన సందోహంలో కలిసి పోయి కొన్ని క్షణాల్లో కనపడకుండా పోయింది.

ఊరందరిదీ ఒక దారి అయితే ఉలిపి కట్టెది మరో దారి అన్నట్లు కూర్మడు అయోధ్య ప్రజలు వెళ్తున్న దిక్కుకి వ్యతిరేకంగా సాగిపోయాడు.

అలా ఎంతసేపు గడిచిందో తెలియదు. ఎంత దూరం ప్రయాణించినా ప్రజలందరిదీ ఒకే దారిలా ఉంది. అందరూ ఉరుకులు పరుగులు పెడుతూ సరయూ తీరానికి పరుగులు పెడుతున్నారు. కాసేపటికి ఆ జన ప్రవాహం కూడా తరిగి పోయింది. ఇప్పుడు ఎక్కడా జన సంచారమే కనపడటం లేదు. జనాలే లేకపోతే ఇక వ్యాపారం చేసేది ఎలా? ఒక్క కుండ కూడా అమ్ముడు పోలా. ఇంత మంది జనం నమ్మింది తప్పు ఎలా అవుతుందని మొదటిసారి అతనికి అనుమానం వచ్చింది. అందుకే ఇక తన పని మానుకుని వెనక్కి తిరిగాడు అతను.

తిరిగి తన ఇంటి దగ్గరకు చేరుకున్నాడు. ఇంట్లోకి నడిచాడు. అక్కడ ఎవరూ లేరు. భార్యా, కొడుకూ జనాలతో సరయూ తీరానికి వెళ్లారని గుర్తు వచ్చింది. వారు ఇంకా తిరిగి వచ్చినట్లు లేదు.

రాముడు లేని రాజ్యంలో పాలనా బాధ్యత తను తీసుకున్నట్లు నిశ్శబ్దం రాజ్యమేలుతోంది.

లేచి ఇంట్లో నుండి బయటకు వచ్చాడు కూర్మడు.

కనుచూపు మేర మనిషన్నవాడు కనపడ లేదు. ఎక్కడా ఒక్క శబ్దం కూడా వినపడటం లేదు.

పక్కింట్లోకి తొంగి చూశాడు. అక్కడ కూడా ఎవరూ లేరు. మరో ఇంట్లో, ఆ పక్కింట్లో కూడా ఎవరూ లేరు. ఒక్కసారిగా కూర్మడికి అనుమానం వచ్చింది. నిజంగానే వీళ్లందరూ రాముడితో పాటు ప్రాణాలు విడవటానికి వెళ్లారా? నిజంగానే వాళ్లందరూ స్వర్గానికి వెళ్తున్నారా?

అప్పుడే ఏదో తట్టినట్లు ఆకాశంలోకి చూశాడతను. ఒక్క పక్షి కూడా ఆకాశంలో కనపడ లేదు. అరుదయిన రాముడి కోపాన్ని చవి చూసిన కాకాసురుడి వారసులు కాకులు ఎప్పుడూ కావుకావుమంటూ ఇళ్ల చుట్టూ తిరుగుతూ ఉండేవి. అవి కూడా కట్టకట్టుకున్నట్లు ఎటో పోయాయి. ఒక్కటీ కనపడ లేదు. చెట్ల కొమ్మల మీద ఆడుకుంటూ అటుఇటు తిరిగే ఉడుతలూ లేవు. పెరళ్లలో లేగ దూడల్ని కట్టేయటానికి ఉపయోగించే కట్టుకొయ్యలు ఉన్నాయి తప్ప లేగ దూడలు లేవు.

పశువులు, పక్షులు కూడా ఎక్కడికి వెళ్లాయో అతనికి అర్థం కాలేదు.

ఈ వీధిలో వాళ్లందరూ సరయూ తీరానికి పోయారా ఏమిటి అనుకుంటూ పక్క వీధిలోకి వెళ్లాడు కూర్మడు. అక్కడ కూడా ఇదే వాతావరణం. అక్కడే కాదు, ఆ పక్క వీధిలో, దాని పక్క వీధిలో కూడా ఎవరూ లేరు.

నిజంగా రాముడు అందర్నీ తనతో తీసుకు వెళ్తున్నాడా? ఎవరూ లేని అయోధ్యలో తను మిగిలి పోయాడా?... అనుకునే సరికి కూర్మడి గుండె గుభిల్లుమంది.

ఒక్కసారిగా సరయు నది తీరానికి పరుగందుకున్నాడతను. వస్తున్న అలుపును అదుపులో పెట్టుకుంటూ పరుగు తీస్తూనే ఉన్నాడు. ఎంత పరుగు తీసినా ఎవరూ కనపడ లేదు. ఎటు చూసినా నిర్మానుష్యమే. గుంపులు గుంపులుగా వెళ్లిన జనాలు ఏమయ్యారో తెలియదు. మరింత ముందుకు వెళ్లాడతను. ఎదురుగా సరయు నది యుగయుగాలుగా ప్రవహించినట్లే ప్రశాంతంగా, నిర్మలంగా ప్రవహిస్తూ ఉంది. నర సంచారం అంటూ అక్కడ లేదు.

ఇంతలో అతని చూపు దూరంగా నిలబడి ఉన్న రెండు ఆకారాల మీద పడింది. వారెవరో అర్థం కాక అటు పరుగెత్తాడతను. దగ్గరకు వెళ్లాక తెలిసింది వారు హనుమంతుడు, విభీషణుడు అని. ఇద్దరికిద్దరూ రాముడి వీర భక్తులే. మరి వీరు ప్రాయోపవేశం చేయకుండా ఇక్కడే ఎందుకు ఉండి పోయారో అతనికి అర్థం కాలేదు. నది ఒడ్డున నిలబడి నిర్నిమేష దృక్కులతో దీర్ఘంగా చూస్తున్నారు వారిద్దరూ.

"ఇటు వచ్చిన జనాలంతా ఏమయ్యారు?" హనుమంతుడికి దండం పెడుతూ అడిగాడు కూర్మడు. అతనికి రాముడంటే ఎలాంటి అభిప్రాయం ఉన్నా, హనుమంతుడంటే మాత్రం చాలా గొప్ప అభిప్రాయం ఉంది.

వేలు పైకి చూపించాడు హనుమంతుడు.

"మరి రాముడు?"

"రాముడేగా ముందు మహా ప్రస్తానం చేశాడు."

"అంటే?"

"ఆయన ఈ లోకాన్ని త్యజించారు. అగ్నిహోత్రంతో బ్రాహ్మలు దారి చూపుతుంటే, పట్టు బట్టలు ధరించిన రాముడు గాయత్రి మంత్రాన్ని జపిస్తూ నదిలోకి నడిచాడు. సిరి సంపదలు, అస్త్రశస్త్రాలు ఆయన్ని అనుసరించాయి. యావన్మంది ప్రజలు, క్రిమి కీటకాలు, పశువులు, పక్షులు, చరచరాలన్నీ మరో ఆలోచన లేకుండా తమ దేవుడ్ని అనుసరించాయి. ఊర్ధ్వ లోకం నుండి దిగివచ్చిన బ్రహ్మ దారి చూపుతుంటే అందరూ స్వర్గానికి వెళ్లి పోయారు."

"అంటే ఆ మహా జన ప్రవాహం అంతా...?" ఇంకా అనుమానం తీరక అడిగాడు కూర్మడు.

"అందరూ స్వర్గానికి వెళ్లి పోయారు."

"మరి మీరు?"

"ఆయన్ని అనుసరించే అనుమతి మాకు దొరకలేదు. చిరంజీవులుగా ఉండమని మమ్మల్నిద్దరినీ ఆజ్ఞాపించాడు రాముడు. అది వరమో, శాపమో తెలియక అల్లాడుతున్నాం..." విచారంగా చెప్పాడు హనుమంతుడు. మరో వైపు విభీషణుడు కూడా తను రాముడ్ని అనుసరించలేక పోయినందుకు కుమిలి పోతున్నాడు.

నిత్య కళ్యాణం పచ్చ తోరణంలా కళకళలాడే అయోధ్యని అలా నిర్మానుష్యంగా చూడలేక పోయాడు కూర్ముడు. అందరితో పాటు తన భార్య, కొడుకు కూడా ఇక కనిపించరని అతనికి అర్థమయింది. ఎవరూ లేని ఈ లోకంలో తను ఒంటరిగా బ్రతకాలా?...

ఆ మాట తలచుకోగానే అతనికి ఒక్కసారిగా ఈ ప్రపంచం మీద విరక్తి కలిగింది. తను కూడా సరయు నది వేపు పరుగెత్త బోయాడు.

"ఆగు..." అన్నాడు హనుమంతుడు అతన్ని ఆపుతూ. "నీ భార్యా, పిల్లలకు దక్కింది దేవుని సాన్నిధ్యం. ఇప్పుడు నీవు చేసుకోబోతోంది ఆత్మహత్య. ఇది పాపం. ఈ పాపానికి ప్రాయశ్చిత్తం కూడా ఉండదు."

"ఎందుకు నాకీ శిక్ష? ఎవరూ లేని ఈ లోకంలో నేను ఎందుకు ఉండాలి?" రోదిస్తూ అన్నాడు కూర్ముడు.

సమాధానం హనుమంతుడు చెప్పాడు. "రాముడితో లోకం అంతం కాలేదు. కాబోదు కూడా. నేనూ నన్నెందుకు తీసుకు వెళ్లటం లేదని రాముడ్ని అడిగాను. తన నామం లోకంలో వినిపించేటంత వరకు నేను ఇక్కడ ఉండాల్సిందే అని చెప్పాడు."

"మీరు ఆయన భక్తులు. మీకు ఒక లక్ష్యం ఉంది. నేను ద్రోహిని. ఆయన చేసిన ప్రతి పనినీ విమర్శిస్తూనే ఉన్నాను. మరి నేనెందుకు బ్రతకాలి?"

"ఆ రాముడు నీకు కూడా ఒక లక్ష్యం నిర్దేశించాడు."

"ఆయన నన్ను గుర్తు పెట్టుకుని నా గురించి చెప్పారా?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు కూర్ముడు. "నాలాంటి భ్రష్టుడు చేయగలిగిన పని ఏముంటుంది?"

"నీ ప్రశ్నలోనే సమాధానం ఉంది. నీకున్న ప్రశ్నించే గుణం కారణంగానే నీకు ఒక లక్ష్యం నిర్దేశించాడాయన."

"ఆ గుణం ఎవరికీ నచ్చదుగా?"

"ఎవరికి నచ్చినా నచ్చకపోయినా ప్రశ్నతోనే లోకం పురోగమిస్తుందని రాముడే చెప్పాడు. ఒక్కసారిగా శూన్యత ఆవహించిన ఈ లోకానికి ఇప్పుడు ఆ గుణం మరింత అవసరం అన్నాడు. మానవ పురోగతికి ప్రశ్నే సమాధానం. ఆ ప్రశ్నించే గుణం ఉన్న నువ్వు ఇక్కడ ఉండటమే శ్రేయస్కరం అని నా రాముడు తీర్మానించాడు." చెప్పాడు హనుమ.

మొదటిసారి విభీషణుడు కల్పించుకున్నాడు. "రామరాజ్యంలో ప్రత్యేకత ఏమీ కనిపించటం లేదని ఎప్పుడూ అనేవాడివటగా. మిగిలిన రాజుల పరిపాలనకీ, రామరాజ్యానికీ తేడా ఇప్పుడయినా తెలిసిందా?" అని అడిగాడు కూర్ముడ్ని.

ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు కూర్ముడు.

“ప్రశ్నిస్తున్న నిన్ను భరించే గుణమే రామరాజ్యం ప్రత్యేకత. వేరే రాజ్యంలో అయితే ఇప్పటికే నిన్ను ఉరి తీసేవారు. కానీ ఇక్కడ అలా కాదు. ప్రశ్నించే గుణాన్ని సహించటమే మన దేశ గుర్తింపు. మన సౌహార్దానికి నిదర్శనం. అందుకే నువు జీవించే ఉండాలి. రాబోయే రోజుల్లో కూడా ప్రశ్నిస్తూనే ఉండాలి. ప్రశ్నించే వారికి కూడా మన సమాజం కల్పించే గౌరవానికి ప్రతీకగా నీలాంటి వారు ఎప్పటికీ ఉండాలి... అదే రాముడి తీర్పు.” గర్వంగా చెప్పాడు విభీషణుడు.

గ్రహణ విముక్తి పొందిన చంద్రుడు మరింత ప్రకాశవంతంగా వెలుగులు చిమ్మినట్లు, దిశా నిర్దేశమయిన కూర్ముడు తల ఆడించాడు.

COMMENTS